

kus kép ez: egy élő Laokon-csoport. A „peonék“ sírját egyenként megássák és vállig betemetik őket a földbe. A hacienda urának előzvegyült veje csillogó sarkantyújával pontosan a földbeásott „peonék“ vállának vonalában még jól letapossa a földet. Ezekben a jelenetekben mutatkozik meg teljes nagyságában Eisenstein. Pár kép, amit nem lehet elfelejteni soha! A fényes sarkantyúk élnek és vérforraló erővel agitálnak; a „peonék“ rettenetes szemei: szemek, melyek mérhetetlen szenvedéstől, megalázásról és gyűlöletről beszélnek. De az igazi „büntetés“ csak ezután következik: a betemetett „peonék“ szabadon hagyott fejei fölött az urak és csatlósai örült iramú nyargalásba kezdenek: ötször, hatszor, tizszer, hússzor nekifutnak a védtelen emberfejeknek, amíg csak egy szikrányi élet van bennük. . .

Az elrontott, összeszabdalt filmben minden díszlet és cicoma nélkül, egy nagy rendező mesél pár szegény mexicói „peonéról“.

M. B.

A CSÓDBEKERÜLT CITROEN kétségtelenül nem kulturkrónika számára szolgáló eset, de a párisi *André Citroen Társulat* révén a Citroen-kocsi, illetve fogalma olyan közismert a világon, hogy a cég csődbejutásával szinte egy művelődésbeli fogalom halálesetével állunk szemben. E fogalom kimulását annál inkább kell kommentálnia a kulturkrónikásnak, mert e fogalom megteremtője már már napjaink heroszai közé sorolódott, s annyi más illúzióval együtt oly' hosszú ideig tartott, oly' dúsan virágzott s oly' búsan és váratlanul kihamvadt. Citroen most tette közzé mérlegét s egyuttal kimondták törvényes likvidálását. A nagy illúzió elenyészett, a gyárak zúgása, amelyek Citroen büszke neve alatt füstöltek, szünőben, „a nagy kezdeményező“, — ahogy a polgári lapok közgazdasági rovatai Citroent aposztrofálták, — csődbekerült. A roppant vagyon, mely a világháború során gyártott gránátok profitjából teremtette meg a béke első éveiben, amerikai mintára, a futószalagra szervezett automobil-termelés első mammut-telepeit Európában, az utolsó évek válsága következtében önmagát falta fel. Citroen minden legendás ötletessége hiábavalónak bizonyult. Hiábavaló volt, hogy hosszú időn keresztül minden francia lapban és folyóiratban szakadatlanul diszelegtek Citroen teljes-oldalal hirdetései. Hiábavalónak bizonyult az Eiffel-torony reklám-célokra való kibérelése. Hiába az Európát és Afrikát keresztüljáró Buffalo Billre emlékeztető reklám-menetek. Hiába emelte évről-évre az alaptőkét, s hiába termelt végül már naponta 500 kocsit üzemében, s szórta szét fiókjait Európában s próbált versenyre kelni mindenütt a vasutakkal: agilitása elakadt, ötletessége megszűnt, elbukott azon a csekélységen, hogy a kisiparos, a kereskedelmi utazó, a középfajta kereskedő és középbirtokos még az ő igen olcsó kicsi-típusú automobilját sem tudja ma sehol Európában megvásárolni. Citroen számítása csak addig talált, amíg a háború utáni konjunktúra évei tartottak. Amint a válság beállt, a válság erősebbnek bizonyult nála. A legutolsó években üzeme termelése egyre alább szállt, a napi 500 kocsiból napi 350, majd végül még ennél is jóval kevesebb lett. Még az sem segített, hogy a mérlegén hamisítani próbált. Részvényei, amelyek még nem is oly' rég ötszázon álltak, hatvanra zuhantak. Érdekeltségei, amelyek támogatásából az utolsó években élt, végül jónak látták megakadályozni azt az akciót, amely az életre-galvanizálását célozta, sőt egyenesen meggyorsították összeomlását. Nagyon jelentős ez az összeomlás. Üzemeiből 18.000 munkás került az uccára. S az üzemeken kívül rengeteg egyéb alkalmazott existenciája került veszélybe. Természetesen a nagy francia napilapok közgazdasági mindenáron „különleges“-esetet próbálnak csinálni Citroen bukásából. Azt írják, hogy Citroen csődbejutásának egyetlen oka

termelési módszere túlamerikanizált természete. Holott nyilvánvaló, hogy Citroen csődbejutása a válság egyik tipikus adaléka. *Szacsnyay Gusztáv*

AZ ESŐ ÉS A GYERMEKHALANDÓSÁG. Általánosan ismert tény a meteorológiai és kozmikus jelenségek kihatása a közegészségre. Bizonyos egyensúlyviszony keletkezik a szervezet és a hő, a hideg, a légköri nyomás, a levegő nedvessége, a légkör jónizációja, a radioaktivitás, különböző sugarak stb. közt. Ha ez az egyensúly megbomlik, a szervezetben beteges zavarok keletkeznek, annál komolyabbak minél legyengültebb a szervezet. A franciaországi Société de Médecine publique et de Génie Sanitaire felismerve e tények jelentőségét szakosztályt létesített az orvosi meteorológia tanulmányozására. E szakosztály ankétot rendezett az esőzés és a gyermekhalandóság összefüggéseinek megvizsgálására, melynek eredményeit a franciaországi XXI. Egészségügyi Kongresszuson hozták nyilvánosságra. *Lesage, Cruveilhier, Michel-Lévy* és *Moine* orvosok az eső és némely gyermekbetegséggel kapcsolatos halandóság összefüggését az egyes francia vidékek meteorológiai viszonyai és az idevágó egészségügyi kimutatások alapján vizsgálták meg. Megállapították, hogy a légkör magas nedvességi foka ártó hatással van a gyermekbetegségek lefolyására. A legesősebb vidékeken általában nagy a gyermekhalandóság, míg a szárazabbakon rendszerint kisebb. Az esős napok kihatása a gyermekhalandóságra kb. egy éve világosan kitűnik a megfigyelt vidékek szinte 2—3-ad részében, ha az egész évet vesszük alapul, s a 4—5-öd részében, ha leszámítjuk a július, augusztus hónapokat, melyek rendszerint a legmelegebbek. Ez utóbbi észleletnek az a magyarázata, hogy a meleg közismerten ártalmas a csecsemőknek, különösen ha mesterségesen szoptatják őket, az esőzés viszont mérsékeli a nyári hőséget.

A gyermekhalandóság szempontjából nem mindegy, hogy az esők gyakoriságát vagy a leesett víz mennyiségét vesszük alapul. Megfigyelték, hogy az eső gyakorisága nem mindig áll arányban a leesett víz bőségével. Kitűnt az is, hogy a vízállás magassága valamely vidéken nincs kihatással a gyermekhalandóságra. Az eső sűrűsége a döntő.

Az esőzés sűrűsége valamely vidéken rossz kihatással van a csecsemők diaréjára és bélgyulladására, valamint a kanyaró és a sarlach lefolyására. Ezzel szemben a diftériára közömbös.

Ezek a megállapítások, természetesen, vidékenként módosulhatnak egyéb tényezők hatása alatt, mint pl. a levegő állandó nedvessége, talajvizek stb. Ezek a tényezők néha az esőzés sűrűségétől függetlenül hatnak. A szelek hatása következtében viszont a levegő nedvességének vagy az esőzéseknek ártó hatása módosul. Összegezésül megállapítható, hogy a bárholnan származó nedvesség fokozza a mikrobák életképességét és elősegíti a ragályos betegségek terjedését. *Schmiedt Ferenc*

VILÁGPOLITIKAI PROBLÉMÁK

A FEGYVERKEZÉS MAI ALLÁSA (II.)

A haditechnika fejlődése A fegyverkezés minőségbeli haladását az átütőerő megnagyobbodása jellemzi. Az átütőerőnek viszont jellemzője a mozgalmasság, amely a távolbahatás révén a legmeglepőbb hatásokra képes. A világháború óta a távolbaható fegyverek tökéletesedése szinte elképzelhetetlen módon megnőtt. Az utolsó husz